

Goncagül İŞLER
Müzik Öğretmeni, isler.goncagul@gmail.com, Diyarbakır-TÜRKİYE
ORCID: 0009-0009-0874-8658

Güzel Sanatlar Liseleri Koro Şeflerinin Yıllık Dağar Oluşturma Ölçütleri: Güney Anadolu Bölgesi Örneği⁴

Özet

Müziğin işlevselliği içerisinde koro müziğinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Dünya geneli toplumların gelişmesinde, koro müziği eğitimi ile en kalabalık insan topluluklarına pratik yoldan ulaşılabilmekte, kültürlenme ve kalıcı bir öğrenme, olgunlaşma biçimi sağlanmaktadır. Koro eğitimi bireyin müziksel olgunlaşmasının yanı sıra kültürel, sosyal, toplumsal, yaşantılara etkisi olan kültürel bir eğitimidir. Ulusal koro müziğimizin gelişmesinde koro kültürümüzün temel oluşumunda cumhuriyetimizin kuruluşundan günümüze dek müzik, sanat ve eğitim politikalarıyla Türk koro müziği gelişimini sürdürmeye devam etmektedir.

Bu sebeple; mesleki müzik eğitiminin ilk basamağını oluşturan güzel sanatlar liselerinde lise ikinci sınıftan itibaren çoksesli koro dersi ve Türk müziği koro eğitimi dersi ile koro eğitimi sürdürülmektedir. Bu çalışmada; Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan altı adet güzel sanatlar lisesinde görev yapan koro şeflerinin, yönettikleri korolarda yıllık dağar oluşturma ölçütlerinin neler olduğu, seçilen eserlerin korolarına ne derece fayda sağladıkları araştırılmıştır. Çalışmada nitel bir yöntem olarak belirtilen yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Güzel sanatlar liselerinde koro şefliğini yürüten öğretmenlere ‘ Koro Şefi Görüşme Formu’ uygulanmıştır. Koro şefi görüşme formunda bulunan; seçilen şarkıların türü, form yapısı, tartımsal, tonal ve makamsal yapıları, ses genişlikleri ve eşlik başlıkları ile görüşme sağlanmıştır. Elde edilen sonuç, güzel sanatlar liseleri koro şeflerinin, çalışma süresi, çalışma koşulları, korist sayıları, konu, tür, form yapıları, ölçü sayısı ve tartımsal yapı, tonal ve makamsal yapı, ses genişlikleri ve eşlik ölçütleri başlıkları ile koronun düzeyine uygun şarkılar seçilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Çalışmanın sonuçları temel alınarak, güzel sanatlar liseleri koro şeflerine ve bestecilere yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Koro müziği, güzel sanatlar lisesi, koro şefi, dağar, repertuar

Annual Mountain Criteria Of Fine Arts High School Choirs

Abstract

Choral music has an important place in the functionality of music. In the development of societies around the world, choral music education can reach the most crowded human communities in a practical way, acculturation and a permanent form of learning and maturation are provided. Choral education is a cultural education that affects the individual's musical maturation as well as cultural, social and social experiences. In the development of our national choral music, in the basic formation of our choral culture, Turkish choral music continues to develop with its music, art and education policies since the foundation of our republic.

Therefore; In fine arts high schools, which constitute the first step of vocational music education, choir education continues with polyphonic choir lessons and Turkish music choir education lessons from the second year of high school. In this study; It has been researched that the choir conductors working in six fine arts high schools in the Southeastern Anatolia region, what the criteria for creating an annual repertoire in the choirs they lead, and how much they benefit

⁴ Bu makale 12. Hisarlı Ahmet Sempozyumu’ nda bildiri olarak sunulmuştur.

the choirs of the selected works. Semi-structured interview method, which is a qualitative method, was used in the study. The 'Chorus Conductor Interview Form' was applied to the instructors who were choir conductors in fine arts high schools. In the choir conductor interview form; Interviews were made with the type, form, weight, tonal and modal structures of the selected songs, voice widths and accompaniment titles. Based on the results of the study, suggestions for fine arts high schools choir conductors and composers were presented.

Keywords: Choral music, fine arts high school, choirmaster, mountain, repertoire

1. Giriş

Müzik, insanlığın var oluşundan bu yana yaşamımızın her anında yer edinmiş, dinsel alanda kullanılmış, en kutsal törenlere dahi eşlik etmiştir. Müzik, türlü şekilleriyle, tarihi süreci boyunca soyut bir anlam taşımıştır. Bilginer (1988)'e göre okullar genel anlamıyla uygar birey yetiştirme kurumlarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafınca belirlenen program dahilinde verilen müzik dersleri ise, yetişmekte olan bireyi tamamlamak amacı ile ve ona ait müziksel zevk oluşturma adına oldukça önemli bir yere sahiptir (Bilginer, 1988: 442). Müzik eğitimi bütünsel bir bakış açısıyla incelemek gereklidir. Uçan (Uçan, 1994)'a göre müzik eğitimi üç temel amaca ve üç temel kitleye göre planlanıp, program oluşturularak yürütülmelidir. Bu üç temel amaç genel, özengen ve mesleki müzik eğitimidir. Hedef kitleye en uygun amaç belirlenerek programlanmalıdır.

Genel müzik eğitimi, müzik hakkında temel bilgileri öğrenmeyi amaçlar. Tüm bireylere yöneliktir ve zorunludur. Müzik eğitimi, her yaş için gerekli olup, müziği anlamaya, müzik ile ilgili temel parçaları geliştirmeye yardımcı olur ve daha derin bir anlayış kazanmalarına olanak tanır. Genel müzik eğitimi, bireylere ortak alan genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlayan müzik türü olarak tanımlanabilir (Tarman, 2006: 9). Ülkemizde genel müzik eğitiminin ilk basamağını oluşturan ortaokul kademesi müzik eğitiminde, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel tutumların gelişmesine özen gösterilir. Lise ve üniversite kademesinde duyuşsal ve bilişsel tutumların gelişmesine daha fazla özen gösterilmektedir (Uçan, 1994, s. 26).

Özengen müzik eğitimi, bir hobi olarak müzik yapmak isteyen, müziğe ilgi duyan, hevesli, gönüllü ve müziğe yatkın olanlara, yani amatörler için yöneliktir. Özengen müzik eğitimi, müziğe ilgili ve yetenekli olan kişilerin öğretmen rehberliğinde müzik öğrenmesidir. Her yaş ve eğitim düzeyinde ki herkes içindir, zorunluluk taşımamaktadır. Tam aksine ilgili, istekli, yatkın ve fazlasıyla katılım göstermek isteyen bireyler için oluşturulmuş fırsat olarak değerlendirilmeli, gönüllülük esasıyla seçilmelidir (Uçan, 2018, s. 35).

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanında profesyonel kariyer yapmak isteyenler için yöneliktir. Müzik alanını daimi bir uğraş, meslek ve görev olarak seçmek isteyen ve müziğe yeterli düzeyde yetenekli olup, bunu kanıtlayanlara yöneliktir. Mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve deneyimleri kazandırmayı amaçlar. Müzik alanında sanatçı, besteci, yorumcu, müzikolog, teknolog, müzik bilimci ve eğitimci yetiştirmeyi hedefleyen eğitimidir (Uçan, 1994,s.28). Müziğe mesleki eğitimde kullanım alanı açan kurumlar ise Güzel Sanatlar Liseleri, Konservatuvarlar, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bilimleri, Teknolojileri bölümleridir.

1.1.Koro

Koro, bir araya gelen bir grup insanın, şarkı söyleyerek müzikal bir performans sergilediği bir müzik topluluğudur. Koro, farklı müzik türleri ve stilleri için oluşturulabilir ve genellikle a cappella veya bir müzik aleti eşliğinde şarkı söyleyebilirler. Koro müziği, koro üyeleri arasında bir sinerji yaratır ve dinleyicilere müzikal bir deneyim sunar. Koro teriminin kaynağı, Yunanca "khoreia" ve Latince "chorus" sözcüğünden gelmektedir.. Fransızca "choeur", Almanca "chor", İtalyanca "coro", İngilizce "chorus" olarak adlandırılır (Say, 2002: 309). Dünya genelinde sayısı azımsanamayacak kadar farklı çeşitlilikte olan korolar bulunmaktadır. Bu durum da müzik kültüründe koronun önemini açıkça ortaya koymaktadır (Ayhan ve Göktaş, 2017).

“Koro; sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, önceden belirlenen bir modele uygun olarak tek ya da çok sesli müzik yapıtlarını seslendirme, yorumlama amacıyla oluşturulan, etkinlikleriyle toplumun kültür ve sanat yaşamına katkıda bulunan ses topluluklarıdır” (Çevik, 2013: 47).

1.2.Koro Eğitimi

Koro eğitimi, bireylerin bir koro veya şarkı topluluğu içinde şarkı söyleme becerilerini geliştirmeye yönelik bir eğitimidir. Koro yapılanması bireylere, toplu ses eğitimlerinin ana yaklaşımları ve amaçları dahilinde uygulama ile, solfej, deşifre, seslendirme, yorumlama, birlikte çalışma, işbirliği ve takım çalışması becerilerini kazanma, koro müziği dağarı ve üslup çeşitlerini öğrenip, uygulama becerilerini kazandırır (Çevik, 2013). Koro teriminin tanımı içerisinde, birlikte konuşma, dans ve drama anlamlarının da var olduğu görülmektedir (Apaydın, 2014: 424).

Planlanmış bir koro eğitiminin işleyiş sürecini, koro şefine göre çeşitlilik gösterse bile hazırlanan dağarı etkili bir biçimde sunma amacı ile koro eğitimi süresini verimli ve aktif kullanmak gereklidir. Bozkuş (2017) ‘a göre koro çalışması farklı yöntem ve tekniklerle ele alınsa bile genel olarak öğretim sıralaması şu şekildedir:

- Solunum ve gevşeme,
- Ses üretme ve yayma,
- Dil – konuşma,
- Eser deşifresi ve
- Seslendirme, yorumlama.

1.3.Koro Şefi

Koro şefi, bir koro grubunun yönetiminden ve müzikal yönlendirmesinden sorumlu olan kişidir. Koro şefleri, koroların başarısı için önemli bir rol oynarlar ve koro üyeleri için bir örnek teşkil ederler. Koro şefliği, hem müzikal hem de liderlik becerileri gerektiren zorlu bir görevdir ve bir koro şefi, bir koronun başarısını ve koro üyelerinin müzikal gelişimini önemli ölçüde etkileyebilir.

Gökçe (2010)’ ye göre nitelikli bir koro yaratmada koro şefinin kişisel ve müzikal yetileri ve yetenekleri, genel olarak; müzikal algı, psikolojik algı, insan davranış bilimi, lider olma, enerjik yapı, yaratıcı olma, espritüel algı ve kimlik, duygusal algı, kararlı olma, solfej bilgisi, müzik biçim form bilgisi, armoni bilgisi, korosal dönem biçim stil bilgisi, genel müzik kültürü, piyano pedagojisi, insan sesi pedagojisi, koro ses pedagojisi, akustik bilgisi ,koro repertuarı, müzikalite kavramı, genel müzik dağarcığı başlıklarıyla ifade edilmektedir (Gökçe, 2010).

1.4.Güzel Sanatlar Lisesi Tarihi ve Amacı

Güzel Sanatlar Liseleri, güzel sanatlar eğitimi veren fakültelerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte ‘sanat eğitimi ağırlıklı’ ortaöğretim programı amacı ile kurulmuştur. Türkiye'nin ilk güzel sanatlar lisesi 16 Ekim 1989 tarihinde dönemin Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol tarafından Ahmet Adnan Saygun’unda katılımıyla İstanbul’da açılan Avni AKYOL Güzel Sanatlar Lisesi’dir.

Güzel Sanatlar Lisesi’nin amaç ve görevleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmeleri,
- Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,
- Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,

• Millî ve milletler arası sanat eserlerini tanımlarını ve yorumlamalarını sağlamaktır. (T.C. Resmi Gazete, 20 Haziran 1993, Pazar, sayı:21613, (Yürütme ve idare böl.), S.2'den .

2. Problem Durumu

“ Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan güzel sanatlar liselerinde görev yapan koro şeflerinin yıllık dağar oluşturma ölçütleri nelerdir? “

2.1. Araştırmanın Alt Problemleri

Güzel sanatlar liseleri korolarında söylenen;

- 1.Şarkıların konu dağılımları ve şarkıların popüler olmasına mı eğitici olmasına mı dikkat edilmelidir?
- 2.Şarkıların konuları nelerdir?
- 3.Şarkıların türleri nelerdir?
- 4.Şarkıların form yapıları nelerdir?
- 5.Şarkıların ölçü sayısı ve tartımsal yapıları nelerdir?
- 6.Şarkıların tonal ve makamsal yapıları nelerdir?
- 7.Şarkıların ses genişlikleri nelerdir?
- 8.Şarkıların eşlik ölçütleri nelerdir?

2.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan güzel sanatlar liselerinde eğitmenlik yapan koro şeflerinin, kendi korolarında yıllık dağar oluşmadaki ölçütlerinin neler olduğu araştırılarak çıkan sonuçlar doğrultusunda hem analiz yapılması hem de öneriler sunulması amaçlanmıştır.

2.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan Diyarbakır, Mardin, Gaziantep, Adıyaman, Şırnak, Batman güzel sanatlar liseleri müzik bölümü koroları ile çalışan koro şefleri ile sınırlandırılmıştır.

2.4. Araştırmanın Modeli

Güzel sanatlar liselerinde çalışan koro şeflerinin yıllık dağar oluşturmadaki ölçütlerini tespit etmeye yönelik olan bu araştırmada nitel bir araştırma çalışması olan olgubilim (phenomenology) çalışması uygulanmıştır.

2.5. Koro Şefi Görüşme Formu

Yapılan araştırmanın görüşme grubunu oluşturan öğretmenlerin güzel sanatlar liselerinde koro derslerini yürüten öğretmenlerden seçilmesine özen gösterilmiştir. Görüşme sırasında uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun taslağı çalışmaya benzer yapılan “ Türkiye’deki Çocuk Korusu Şeflerinin Yıllık Dağar Oluşturma Ölçütleri” tezinden alınmış, sorularda güzel sanatlar liselerine uygun olacak şekilde düzeltmeler yapılmış, görüşme formunun adı “ Güzel Sanatlar Liseleri Koro Şeflerinin Yıllık Dağar Oluşturma Ölçütleri: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği” olarak belirlenmiştir

3. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde alan uzmanlarının “Güzel Sanatlar Liseleri Koro Şeflerinin Yıllık Dağar Oluşturma Ölçütleri: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği” görüşme formunda bulunan sorulara verdikleri cevaplar sırasıyla karşılaştırılarak incelenmiştir.

3.1.1. “Yıllık Dağarınıza Şarkı Seçerken Gözettiğiniz Başlıca Ölçütler Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Düzeğe uygunluk	K1, K2, K3, K4, K5, K6	6
Öğrencilerin beğenisi	K2, K4	2
Eğitsel olması	K1, K4	2
Öğrencilerin ses düzeylerine uygun olması	K1, K4	2
Telifuzu zorlamayan	K2, K6	2
Sınıf düzeyi	K3, K5	2
Kız – erkek öğrenci sayısı eşitliği	K5, K6	2
Hazırbulunuşluk düzeyi	K1, K3	2

Tablo 1. Yıllık Dağara Şarkı Seçerken Gözetilen Ortak Ölçütler

Cevaplar neticesinde, “düzeğe uygunluk” ölçütünün tüm katılımcıların ortak ölçütü olduğunu göstermektedir. Ayrıca, K2, K4 “öğrencilerin beğenisi”, K1, K4 “eğitsel olması” ve “öğrencilerin ses düzeylerine uygun olması”, K2, K6 “telifuzu zorlamayan”, K3, K5 “sınıf düzeyi”, K5, K6 “kız - erkek öğrenci sayısı eşitliği”, K1, K3 “hazırbulunuşluk düzeyi” ölçütlerinin de ortak ölçütler olarak yer aldığı görülmektedir.

3.1.2. “Şarkı seçerken çalışma sürenizi göz önünde bulundurur musunuz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet, bulunduruyorum.	K2, K4, K5, K6	4
Hayır, bulundurmuyorum.	K1	1
Diğer	K3	1

Tablo 2. “Şarkı seçerken çalışma sürenizi göz önünde bulundurur musunuz?”

K2, K4, K5, K6 “evet, bulunduruyorum” cevabını verirken K1 “hayır, bulundurmuyorum”, K3 ise değişkenlik gösteriyor cevabını vermiştir. Cevaplar neticesinde çalışma süresinin şarkı seçimini etkileyen bir ölçüt olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

3.1.3. “Şarkı seçerken çalışma koşullarını göz önünde bulundurur musunuz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet, bulundururum.	K4, K5, K6	3

Hayır, bulundurmam.	K1, K2, K3,	3
---------------------	-------------	---

Tablo 3. “Şarkı seçerken çalışma koşullarını göz önünde bulundurur musunuz?”

K4, K5, K6 “ evet, bulundururum”, K1, K2, K3 ise ‘hayır, bulundurmam” cevabını vermiştir. Cevaplar neticesinde koro şeflerinin yarısının dikkat ettiğini, diğer yarısının dikkat etmediği görülmektedir. Çalışma koşullarına dikkat ederim diyen koro şefleri akustiğe dikkat ettiklerini belirtmektedir.

3.1.4. “Şarkı seçerken korist sayısını göz önünde bulundurur musunuz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet, bulundururum.	K1, K2, K3, K4 ,K5, K6	6
Hayır, bulundurmam.	-	-

Tablo 4. “Şarkı seçerken korist sayısını göz önünde bulundurur musunuz?”

Cevaplar neticesinde korist sayısının şarkı seçimini etkileyen bir faktör olduğu görülmektedir. Korist sayısının, koronun ses bütünlüğü ve koronun ses hacmini etkilemesi nedeniyle şarkı seçiminde önemli bir faktör olduğu koro şefleri tarafından onaylanmış durumda görülmektedir.

3.1.5 “Şarkı seçerken şarkıların popüler olmasına mı eğitici olmasına mı dikkat edersiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Eğitici olmasına	K5, K4	2
Popüler olmasına	-	-
İkisine de	K1, K2, K3, K6	4

Tablo 5. “Şarkı seçerken şarkıların popüler olmasına mı eğitici olmasına mı dikkat edersiniz?”

K4 ve K5 “ eğitici olmasına” dikkat ederken K1, K2, K3 ve K6 “ ikisine de” dikkat ettiğini söylemiştir. Hiçbir koro şefi seçtikleri şarkıların popüler olmasına dikkat ettiğini belirtmemiştir. Bu cevaplar neticesinde koro şeflerinin yıllık dağıncıklarına ekledikleri şarkıların hem eğitici hem de popüler olmasına dikkat ettikleri görülmüştür

3.2. “Şarkıların konuları nelerdir?” 1. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

3.2.1. “Şarkı seçerken, şarkıların konularına hangi açılardan dikkat edersiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Vatan sevgisi	K4, K5	2
Sevgi, dostluk	K1	1
Atatürk	K2	1
Güncel	K3, K6	2

Tablo 6. “Şarkı seçerken, şarkıların konularına hangi açılardan dikkat edersiniz?”

Verilen cevaplar neticesinde şarkıların konularının, koro şeflerinin çalışmak istedikleri konulara göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Koro şeflerinin özellikle tercih ettiği konular ortaya koyulmamıştır

3.2.2. “Şarkı seçerken, belirli gün ve haftalar konulu şarkılara yer verir misiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet	K2, K3, K4	3
Hayır	K5	1
Tören yapılacak ise evet	K1, K6	2

Tablo 7. “Şarkı seçerken, belirli gün ve haftalar konulu şarkılara yer verir misiniz?”

K2, K3, K4 belirli gün ve haftalar konulu şarkılara yıllık dağılımında yer verme sorusuna “evet” derken K1, K6 “tören yapılacak ise evet” cevabını vermiş K5 ise “hayır” cevabını vermiştir.

3.2.3. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet	K1, K2, K3, K4, K5, K6	6
Hayır	-	-

Tablo 8. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?”

Verilen cevaplar neticesinde tüm koro şeflerinin tek sesli veya çok sesli korolara göre seçimlerinin farklılık gösterdiği ortak cevap olarak anlaşılmıştır.

3.3. “Şarkıların türleri nelerdir?” 2. Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

3.3.1. “Yıllık dağılımınıza şarkı seçerken, şarkıların türlerine(marş, türkü, kanon vb.) hangi açılarından dikkat edersiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Marş	K4, K5, K6	3
Kanon	K4, K5	2
Türkü	K6	1
Hepsine dikkat ediyor	K1, K2, K3	3

Tablo 9. “Yıllık dağılımınıza şarkı seçerken, şarkıların türlerine(marş, türkü, kanon vb.) hangi açılarından dikkat edersiniz?”

Yıllık dağılıma şarkı seçerken koro şeflerinin yarısının “marş” yarısının “hepsine dikkat ediyor” cevabını verdiği görülüyor. K6 nın hem “marş” hem de “türkü” türünü tercih ettiği, K4 ün ise hem “marş” hem de “kanon” türünü tercih ettiği verdiği cevaplarda net bir şekilde görülmektedir.

3.3.2. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Evet	K2, K4, K5	3
Hayır	K1, K3, K6	3

Tablo 10. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?”

K2, K4 ve K5 in “evet” K1, K3 ve K6 nın “hayır” cevabı vererek koro şeflerinin yarısının şarkıların türünü belirleme de tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterdiğini söylerken diğer yarısı ise farklılık göstermediği cevabını vermiştir.

3.4. “Şarkıların form yapıları nelerdir?” 3. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

3.4.1. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların form yapılarına hangi açılardan dikkat edilmelidir?”

Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Öğrencilerin seviyesine uygun formlar seçiyorum	K1, K2, K3, K4	4
Form yapısına dikkat etmiyorum	K5, K6	2

Tablo 11. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların form yapılarına hangi açılardan dikkat edilmelidir?”

K1, K2, K3 ve K4 “öğrencilerin seviyesine uygun formlar seçiyorum” cevabını verirken K5, K6 “form yapısına dikkat etmiyorum” cevabını vermiştir. Koro şefleri ile görüşme sırasında form yapısı sorusu sorulduğunda koro şeflerinin form yapısı konusunda bilgi istedikleri dikkat çekmiştir. Koro şeflerinin form yapısı hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür.

3.4.2. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet, gösterir	K1, K6	2
Hayır, göstermez.	K2, K3, K4, K5	4

Tablo 12. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?”

Şarkıları seçerken form yapılarına dikkat etme konusunda koro şeflerinden K2, K3, K4, K5 tercihlerinin tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık göstermediği, K1, K6 nın ise farklılık gösterdiği cevabı verdiği görülmüştür.

3.5. “Şarkıların ölçü sayısı ve tartımsal yapıları nelerdir?” 4. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

3.5.2. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların ölçü sayısı ve tartımsal yapılarına hangi açılardan dikkat edersiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Ölçü sayısının önemi yok	K1	1
Basit tartımlar kullanıyorum	K1, K2, K3, K4, K5	5
Tümtartımları kullanıyorum	K6	1

Tablo 13. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların ölçü sayısı ve tartımsal yapılarına hangi açılardan dikkat edersiniz?”

K1, K2, K3, K4, K5 ün “basit tartımlar kullanıyorum” yorumunu verirken, K1 “ölçü sayısının önemi yok”, K6 “tüm tartımları kullanıyorum” cevabını vermiştir.

3.5.3. “Şarkı seçerken ağırlıklı olarak hangi tartımsal yapıları tercih edersiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
2/4 - 3/4 - 4/4	K1, K2, K3, K4, K5, K6	6
5/8	K1, K4, K6	3
6/8	K4	1
9/4	K6	1
9/8	K1, K6	2
10/8	K1, K5	2

Tablo 14. “Şarkı seçerken ağırlıklı olarak hangi tartımsal yapıları tercih edersiniz?”

Cevaplar neticesinde koro şeflerinin tamamının “2/4- 3/4- 4/4” ölçüleri tercih ettiklerini ortaya koymuştur. K1, K4, ve K6 nın “5/8” tartımını, K1, K6 nın “9/8” K1 ve K5 in “10/8” ölçülerini tercih ettiği görülmüştür. Aynı zamanda K4 ün “6/8”, K6 nın “9/4” ölçüleri kullandığı görülmüştür. Görüşme yapılan tüm koro şeflerinin basit ölçüleri daha fazla tercih ettiği ortaya koyulmuşken, türk müziği, türkü kullanmak isteyen koro şeflerinin 5/8, 9/8, 10/8 birleşik ölçülerini kullandığı görülmüştür. Koro şefleri içerisinde bir tek K6 nın 9/4 ölçülerini kullandığı görülmüştür.

3.5.4. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet	K1, K2, K4, K5	4
Hayır	K3, K6	2

Tablo 15. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?”

Tartımsal yapıların tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık göstermesi sorusunda K1, K2, K4, K5 “evet” cevabını verirken K3, K6 “hayır” cevabını vererek farklılık göstermez cevabını vermiştir. Koro şeflerinin çoğunluğu tartımsal yapının tek sesli veya çok sesli korolarda etkisi olduğu cevabını vermiştir.

3.6. “Şarkıların tonal ve makamsal yapıları nelerdir?” 5. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

3.6.1. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların tonal-modal-makamsal-egzizel yapılarına hangi açılardan dikkat edersiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Tonal	K1, K2, K4,	3
Modal	K2, K4	2
Makamsal	K3, K4,	3
Egzizel	K6	1

Hepsi	K5	1
-------	----	---

Tablo 16. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların tonal-modal-makamsal-ezgisel yapılarına hangi açılarından dikkat edersiniz?”

Verilen cevaplar doğrultusunda en fazla tercih edilen yapının “tonal” olduğu, sırasıyla “modal” ve “makamsal” yapının daha çok tercih edildiği görülmüştür. K6’ nın “ezgisel” yapıyı, K5’in ise “hepsi” cevabını vererek tüm yapıları kullanmaya özen gösterdiği cevabıyla koro şeflerinin yapı konusunu önemseydiği görülmüştür.

3.6.2. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet, gösterir.	K2, K3, K4, K5	4
Hayır, göstermez.	K1, K6	2

Tablo 17. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?”

Verilen cevaplar ile yıllık dağara şarkı seçerken tonal-modal-makamsal-ezgisel yapılarının tek sesli veya çok sesli korolarda şarkı seçiminde farklılık gösterdiği koro şeflerinden alınan en fazla cevap olmuştur.

3.7. “Şarkıların ses genişlikleri nelerdir?” 6. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

3.7.1. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların ses aralıklarına (en tiz- en pes ses) hangi açılarından dikkat edersiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
En tiz ses	K2	1
En pes ses	-	-
Koristlerin ses aralığına göre	K1, K3, K4, K5	4
Özellikle bir tercihi yok	K5, K6	2

Tablo 18. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların ses aralıklarına (en tiz- en pes ses) hangi açılarından dikkat edersiniz?”

Verilen cevaplar sonucunda “koristlerin ses aralığına göre” cevabı en çok tercih edilen cevap olmuştur. K5 ve K6 “özellikle bir tercihim yok” cevabını vererek şarkı seçerken koristlerin ses aralıklarına özen göstermediği görülmüştür. K2 “en tiz ses” cevabını vererek şarkı seçiminde tiz sese önem verdiğini belirtirken, “en pes ses” cevabı koro şefleri tarafında tercih edilen bir cevap olmamıştır.

3.7.2. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların içerdiği arpej-atlamalı aralıkların zorluk dereceleri seçiminizi etkiler mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet, etkiler	K1, K2, K3, K4, K5, K6	6
Hayır, etkilemez	-	-

Tablo 19. “Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların içerdiği arpej-atlamalı aralıkların zorluk dereceleri seçiminizi etkiler mi?”

Koro şeflerinin şarkı seçimi yaparken, arpej- atlamalı aralıkların zorluk derecelerinde seçimlerini etkiledikleri “ evet, etkiler” cevabı ile ses arlıklarını önemsedikleri görülmüştür.

3.7.3. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Evet, farklılık gösterir	K1, K2, K4, K5, K6	5
Hayır, farklılık göstermez	K3	1

Tablo 20. “Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?”

Koro şeflerinin şarkı seçimi yaparken, arpej- atlamalı aralıkların zorluk derecelerinde seçim yaparken, tercihlerinin tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterdiği “evet, farklılık gösterir ” cevabı ile en tercih edilen cevap olmuştur. Yalnız K3 “hayır, farklılık göstermez ” cevabını vererek tercihinin değişmediğini belirtmiştir.

3.8. “Şarkıların eşlik ölçütleri nelerdir? ” 7. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

3.8.1. “ Şarkı seçerken, başlangıç-orta ve ileri düzeydeki korolara göre eşliğe hangi açılardan dikkat edersiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Başlangıç- Orta Seviye	K1, K3, K4, K6	4
İleri seviye	-	-
Eşliği değil koro seviyesini önemsiyorum	K2	1
Eşliğin zorluk seviyesini önemsemiyorum	K5	1

Tablo 21. “ Şarkı seçerken, başlangıç-orta ve ileri düzeydeki korolara göre eşliğe hangi açılardan dikkat edersiniz?”

Koro şeflerinin şarkı seçimi yaparken başlangıç ve orta düzeydeki eşlikleri tercih ettikleri, en çok verilen cevap ile “başlangıç ve orta düzey” olduğu görülmüştür. K2’ nin şarkı seçiminde “eşliği değil koro seviyesini önemsiyorum” cevabı ile eşlik seviyesinden ziyade koro seviyesinin üzerinde durduğu, K5’in ise “eşlik seviyesini önemsemiyorum” cevabı ile sadece koro seviyesini önemsedığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Koro şeflerinin “ileri düzey” cevabını tercih etmemeleriyle birlikte eşlik düzeylerinin ileri düzey olduğu eserlerin yıllık dağarlarına eklemedikleri görülmüştür.

3.8.2. “ Hangi eşlik türlerini kullanırsınız? (Piyano, perküsyon, midi/altyapı, gitar ...)” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Piyano	K1, K2, K3, K4, K5, K6	6
Perküsyon	K4	1
Midi / Altyapı	-	-

Gitar	K4	1
-------	----	---

Tablo 22. ‘‘ Hangi eşlik türlerini kullanırsınız? (Piyano, perküsyon, midi/altyapı, gitar ...)’’

Tüm koro şeflerinin şarkı seçimlerinde en çok tercih ettikleri eşlik türünün ‘‘piyano’’ olduğu sonucuna ulaşılmıştır. K4’ ün ‘‘perküsyon’’ ve ‘‘gitar’’ eşlik türlerini de kullanarak çalıştığı koroya eşlik anlamında renk katmak istediği düşünülmektedir. Koro şeflerinin piyano eşliğini daha fazla tercih etmelerinin sebebinin kolay ulaşılabilir ve lisans dönemlerinde piyano eğitimi almalarından dolayı tercih ettikleri düşünülebilir.

3.8.3. ‘‘Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?’’ Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ölçütler	Koro Şefleri	f (n=6)
Farklılık gösterir	K1, K2, K4, K5	4
Farklılık göstermez	K3, K6	2

Tablo 23. . ‘‘Tercihleriniz tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterir mi?’’

Tek sesli ve çok sesli korolarda tercihlerinin farklılık gösterip göstermediği sorusunda en fazla tercih edilen cevap ‘‘farklılık gösterir’’ olmuştur. K3 ve K6 ‘‘farklılık göstermez’’ cevabını vermişlerdir. Farklılık gösterir cevabı ile tek sesli korolarda ‘‘perküsyon’’ve ‘‘gitar’’ eşliğinin de tercih edildiği bilinmektedir. Çok sesli korolarda ise en fazla tercih edilen eşlik türünün genel olarak ‘‘piyano’’ olduğu bilinirken verilen cevaplar ile doğrulanmıştır.

4. Sonuç

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin alınan cevaplar doğrultusunda; 8 alt ölçüt daha oluşturulmuştur ve seçilen şarkıların öğrencilerin düzeyine uygun olması, çalışma süresinin şarkı seçimini etkileyen bir ölçüt olduğu ve önemsedikleri, çalışma koşullarının şarkı seçiminde göz önünde bulundurdıkları, korist sayısının şarkı seçimini etkilediği ve yıllık dağarcıklarına ekledikleri şarkıların hem eğitici hem de popüler olmasına dikkat ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin alınan cevaplar doğrultusunda; koro şeflerinin özellikle tercih ettiğiniz konular nelerdir sorusuna verilen ortak bir karar olmadığına, koro şeflerinin yarısının belirli gün ve haftalar konusuna önem verdiği ve tüm koro şeflerinin tek sesli veya çok sesli korolara göre seçimlerinin farklılık gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin alınan cevaplar doğrultusunda; koro şeflerinin yarısının marş ve tüm türleri kullandığı, koro şeflerinin yarısının şarkıların türünü belirleme de tek sesli veya çok sesli korolara göre farklılık gösterdiği diğer yarısının ise seçimlerinde farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin alınan cevaplar doğrultusunda; koro şeflerinin öğrenci seviyesine uygun form yapıları seçtikleri ve tek sesli veya çok sesli korolara göre tercihlerinin farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin alınan cevaplar doğrultusunda; koro şeflerinin şarkı seçerken basit ölçüleri kullanmaya dikkat ettikleri, koro şeflerinin tamamının ‘‘2/4- 3/4- 4/4’’ ölçülerini tercih ettikleri ve tercihlerinin tek sesli veya çok sesli korolarda farklılık gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin alınan cevaplar doğrultusunda; şarkı seçimi yaparken en fazla kullanılan yapının tonal olduğu ve tonal-modal-makamsal-egzizel yapılarının tek sesli veya çok sesli korolarda şarkı seçiminde farklılık gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin alınan cevaplar doğrultusunda; koro şeflerinin, şarkı seçimi yaparken koristlerinin ses aralıklarına göre şarkı seçimi yaptıkları, armonik yapıdan ziyade koristlerin ses aralıklarına göre şarkı seçimi yaptıkları ve çok sesli korolarda arpej- atlamalı aralıkların daha fazla tercih edildiği, tek sesli korolarda tercih edilmediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin alınan cevaplar doğrultusunda; koro şeflerinin şarkı seçerken eşliklerini başlangıç- orta seviyeye göre seçtikleri, tüm koro şeflerinin şarkı seçimlerinde en çok tercih ettikleri eşlik türünün piyano olduğu ve eşlik tercihlerinin tek sesli veya çok sesli korolarda farklılık gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.Öneriler

1. Koro düzeyine uygunluk, korist sayıları ve çalışma sürelerini göz önünde bulundurarak, seçilen şarkıların hem eğitici hem de popüler olmasına dikkat edilerek şarkı seçimi yapılmalı, şarkıların konu seçiminde, tören yapılacağı düşüncesinden çıkılmadan belirli gün ve haftalar konusuna da dikkat edilmesi gerekmektedir.

2. Türlerine göre şarkı belirlerken hem marş türünde hem de her türden şarkı öğretimi yapılmalı, öğrencilere tanıtılmalı ayrıca öğrencilerin seviyesine göre form yapıları belirlenmeli, şarkılar bu düşünce ile seçilmelidir.

3. Şarkıların basit tartımlar da seçilmesi gerekli, öğrencilerin zorlanmayacağı tartımlarda seçim yapılması gereklidir.

4. Şarkı seçiminin tonal yapı da olması gerekli, diğer tüm yapılarında mutlaka tanıtılması gereklidir. Ayrıca koristlerin ses aralıklarına göre şarkı seçimi yapmaya özen gösterilmelidir.

5. Şarkıların piyano eşliklerinin başlangıç- orta düzey olması koro şefini ve ya korrepetitörü rahatlatacağından göz ardı edilmemelidir.

Kaynakça

Ayhan, A., Göktaş, M. (2017). Koro Çalışmalarının, Sosyokültürel Katkıları Açısından İncelenmesi (Malatya İli Örneği). 3. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Kahramanmaraş.

Apaydın, M. (2014). Dünya Koro Edebiyatının Neresindeyiz? (Türkiye Korolar Şenlikleri Verileriyle). 90. Yıl Müzik Kongresi, Kuruluşunun 90. Yılında Musiki Muallim Mektebi: Cumhuriyetin Müzik Serüveni. Afyonkarahisar.

Bozkuş, M. (2017). ‘Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Koro Derslerinde Koro Tınısı Elde Etmede Kullanılan Yöntemlerin Değerlendirilmesi’ Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Bilginer, N. (1988, Haziran). Türkiye’de okulöncesi öğretim-ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında müzik eğitimi nasıl olmalıdır? 1. Müzik Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (Yirmi üçüncü baskı). Ankara: Pegem.

Çevik, S. (2013). Koro Eğitimi ve Yönetimi. (1.Baskı).Ankara: Müzik Eğitim Yayıncılık.

Göğüş, İ. (1997) ‘‘AGSL’nde Ses Eğitimi’’ 1. Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu, Yay. Haz. Gülay GÖĞÜŞ, U.Ü. Basımevi, Bursa.

Gökçe, M. (2010). "Koro Dizilişlerinin Müziksel Sonuçlara Etkisi" Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Müzik Eğitimcileri Derneği İnternet Sitesi, <https://www.muzikegitimcileri.net/>

Nart, S. D. (2010). Deşifre şarkı Söyleme ve Koro Eğitimine Katkıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ISSN:1309-1387

Say, A. (2002). *Müziğin Kitabı* (2. Basım), Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Tarman, S. (2006). Müzik Eğitiminin Temelleri. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Taş Güzeloğlu, G.B. (2019). *Türkiye'deki Çocuk Korosu Şeflerinin Yıllık Dağar Oluşturma Ölçütleri (Ankara İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uçan, A. (2018). Müzik eğitimi. Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum.(4.Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Uçan, A. (1994). Müzik Eğitiminde Kavramlar- İlkeler-Yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayın Evi.

Yıldırım, Ş. Ve Şimşek H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma Yöntemleri. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Teşekkür

Çalışmam da göstermiş olduğu destek ve yardımlarından dolayı saygıdeğer hocam Doç. Dr. Ozan EROY'a ve saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Ali AYHAN'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Çalışmada kullanılan "Güzel Sanatlar Lisesi Koro Şefi Görüşme Formu" TÜRKİYE'DEKİ ÇOCUK KOROSU ŞEFLERİNİN YILLIK DAĞAR OLUŞTURMA ÖLÇÜTLERİ (ANKARA İLİ ÖRNEĞİ) tezinden alınmış olup makaleye uygun olarak düzenlenmiştir. Görüşme formunun çalışmada kullanmak üzere izni alınan tez sahibi Gizem Berrak TAŞ GÜZELOĞLU' na teşekkür ederim.